

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра сценічного мистецтва і хореографії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мистецтво балетмейстера

Освітня програма 024 Хореографія

Спеціальність Хореографія

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мистецтво балетмейстера
Викладач (-і)	Кирильчук Наталія Петрівна, Перегінєць Світлана Василівна, Розгоній Наталія Михайлівна, Скобель Юрій Мирославович
Контактний телефон викладача	0661268548
E-mail викладача	vira38@ukr.net
Формат дисципліни	Практичні, лекції, індивідуальні, самостійна
Обсяг дисципліни	900 год., 30 кредитів
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Консультації з дисципліни та з підготовки до екзамену

2. Анотація до курсу

Дисципліна «Мистецтво балетмейстера» є однією з профілюючих дисциплін у циклі професійної підготовки тому, що підсумовує всі знання та навички, одержані з інших предметів, надаючи їм нових якостей. У межах навчального курсу студент послідовно вивчає діяльність хореографа по створенню закінченого хореографічного твору - від виникнення задуму, до показу закінченого танцю на глядача.

3. Мета та цілі курсу

Метою даного курсу - є підготовка студентів до самостійного керування та створення репертуару в дитячих та дорослих хореографічних колективах, з врахуванням умов, задач і контингенту учасників колективу різних типів і видів танцювального мистецтва.

Цілями курсу є вивчення теоретичної бази дисципліни та засвоєння практичних навичок, що дозволить студенту скласти в цілісну систему знання, погляди, вміння які в свою чергу формують особистість майбутнього балетмейстера.

4. Результати навчання

- демонструвати володіння методами та засобами постановки хореографічного номеру;
- формулювати тему, ідею, завдання хореографічного твору, розробляти сценарно-композиційний план;
- сприймати інформацію, творчо її переосмислювати та застосовувати в процесі постановочної діяльності;
- здійснювати пошук різноманітних підходів до формування і розвитку творчої особистості

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції - 8 год.	
практичні - 312 год., індивідуальні - 40 год.,	900 год.
самостійна робота - 630 год.	

Трік навчання

	Форма заняття	завдання	Вага оцінки
Модуль 1.			
Змістовий модуль 1. Простір сцени . Малюнок танцю.			

<p>Тема 1. Хореографія як вид мистецтва. Поняття темпу та ритму в хореографічному номері;</p>	<p>Лекція Самостійна робота</p>	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу, опитування - поняття «танець», «хореографія», «мистецтво» - темп і ритм у музичному творі - темп і ритм у хореографічному творі - прийоми роботи балетмейстера з музичним матеріалом - пластичний мотив у музично - хореографічному значенні Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури: №7 ст. 4; № 10 ст.11 ; №11. Підготувати цитати вислови відомих людей про танець, балет, мистецтво.</p>	<p>5</p>
<p>Тема 2 . Малюнок у хореографічному творі. Взаємодія малюнку та танцювальної лексики.</p>	<p>Лекція Самостійна робота</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури: №9 ст.36; №12 ст.21. Самостійний перегляд вистави «Попелюшка» https://www.youtube.com/watch?v=uoPZi7HP-fo https://www.youtube.com/watch?v=n3nzuIMNRfg Аналіз та характеристика образів. Самостійний перегляд хореографічної картини «Подоланочка» постановка П.Вірського. https://www.youtube.com/watch?v=jLF_gJnI6IE - аналіз і характеристика образів.</p>	<p>5</p>
<p>Тема 3. Композиційна побудова хореографічного номера (архітектоніка).</p>	<p>Лекція ,самостійна робота</p>	<p>- драматургія хореографічного номеру; - пантоміма; - хореографічний лейтмотив; - «ракурс»; - «клімат сцени»; - сценічний простір та його виміри; - зміст і форма в танці. Опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури: №12 ст. 29; № 7 ст.79; №9 ст.32. Підготовка реферату про відомих мимів світу та їх творчий шлях.</p>	<p>5</p>
<p>Тема 4. Безсюжетний танець.</p>	<p>Самостійна робота</p>	<p>Підготувати доповідь «Хоровод як найдревніший вид мистецтва». - побудова безсюжетного номеру; - форми безсюжетних танців; - хоровод ;</p>	<p>5</p>
<p>Змістовний модуль 2. Створення хореографічних етюдів.</p>			
<p>Тема 5. Танцювальна лексика. Варіювання темпу та ритму: - створення хореографічного тексту відповідно до музичної теми</p>	<p>Практичні заняття ,самостійна робота</p>	<p>Самостійна творча робота: створення комбінацій на практичних заняттях , створення комбінацій як домашнє завдання, створення етюдів використовуючи малюнки для розвитку й розкриття наскрізної теми. Література: №12 ст.49; №9 ст.41.</p>	<p>10</p>

<p>- варіювання створеної хореографічної лексики за принципом варіювання темпу та ритму - використання малюнків для розвитку й розкриття наскрізної теми</p>		<p>Практичний показ</p>	
<p>Тема 6. Пантомімічні етюди з використанням виражальних та зображальних поз: - етюди «скульптура» - етюди «емоція»</p>	<p>Практичні заняття та самостійна робота</p>	<p>Самостійна творча робота в класі(вибір теми відбувається жеребкуванням):етюди «скульптура», етюди «емоція». Виконання домашніх завдань (вільний вибір теми)створення етюду:«Емоція», «Скульптура».</p>	<p>10</p>
<p>Тема 7. Складання танцювальних етюдів з чітким лейтмотивом та його варіюванням за темпом та ритмом; - розробка характерного лейтмотиву до запропонованого супроводу - створення лейтмотиву до кожного з виконавців, опираючись на пластичний мотив походження рухів - створення лейтмотиву на кожну групу виконавців щодо наскрізної ідеї</p>	<p>Практичні заняття та самостійна робота</p>	<p>Самостійна творча робота в класі: розробка характерного лейтмотиву до запропонованого супроводу; створення лейтмотиву до кожного з виконавців, опираючись на пластичний мотив походження рухів; створення лейтмотиву на кожну групу виконавців щодо наскрізної ідеї. Виконання домашнього завдання на закріплення матеріалу. Самостійний підбір музичного супроводу та розробка характерного лейтмотиву до нього,створення лейтмотиву до кожного з виконавців, опираючись на пластичний мотив походження рухів.</p>	<p>10</p>
<p>Тема 8. Прості поліфонічні прийоми для створення танцювальної лексики: прийоми поліфонічного розвитку лексики(буквальний, варіативний, повтор переключки) - рондо</p>	<p>Практичні заняття та самостійна робота</p>	<p>Творча робота: створення танцювальної лексики прийомом буквального поліфонічного розвитку; створення танцювальної лексики прийомом варіативного поліфонічного розвитку; створення танцювальної лексики прийомом повторної переключки; створення танцювальної лексики прийомом рондо.</p>	<p>10</p>
<p>Змістовний модуль 3. Створення хороводу, безсюжетного танцю (за вибором).</p>			
<p>Тема 9. Розробка танцювального розширеного етюду .</p>	<p>Практичні заняття самостійна робота ,індивідуальні заняття.</p>	<p>- підбір музичного матеріалу,створення пластичного мотиву - робота над лексикою, малюнком.</p>	<p>20</p>

Тема10. Постановка танцювального розширеного етюд.	Практичні заняття самостійна робота ,індивідуальні заняття	- постановка етюд - відпрацювання номеру - відкритий показ номеру	20
Модуль 2.			
Змістовний модуль 4. Запис танцю та його постановка.			
Тема 11. Специфіка постановки танцю по запису : - основні етапи постановки танцю по запису	Практичні заняття та самостійна робота	Вивчення матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання «Роль запису танцю у збереженні хореографічної культури». Опрацювання книги В.М.Верховинець «Теорія українського народного танцю».	10
Тема 12. Аналіз танцю: - аналіз танцю з врахуванням жанру, музичного супроводу, костюмів.	Практичні заняття та самостійна робота	- записати танець що ставився студентом в попередньому семестрі	10
Змістовний модуль 5.Постановка танцю за записом.			
Тема 13. Розбір танцю за записом.	Практичні заняття самостійна робота ,індивідуальні заняття	- підбір літератури з хореографічним номером для постановки; - ознайомлення з танцем та музичним супроводом; - розбір рухів,комбінацій , малюнків.	10
Тема14. Постановка танцю за записом	Практичні заняття самостійна робота ,індивідуальні заняття	- вивчення рухів з виконавцями - вивчення комбінацій з виконавцями - постановка номеру - відкритий показ	20

2рік навчання

	Форма заняття	завдання	Вага оцінки
Модуль3			
Змістовний модуль 6 .Дитяча тематика у хореографічних постановках.			
Тема 15. Специфіка танцювальної лексики дитячої тематики у танцювальному номері.	Практичні заняття та самостійна робота	- перегляд найпопулярніших топ 15-20 мультфільмів вітчизняного виробництва та закордонного; - підготувати моніторинг ,опитування	15

		дітей «Улюблений герой», «Моя мрія»; Підготовка реферату на теми: «Вікові особливості дітей 5-6 років», «Вікові особливості дітей 7-8 років», «Вікові особливості дітей 9-10 років», «Вікові особливості дітей 11-12 років».	
Тема 16. Робота над створенням етюдів за ступенем підготовки дітей та їх віком.	Практичні заняття та самостійна робота	- створення етюдів для різних вікових груп дітей (завдання викладача); - створення етюдів для дітей з різним ступенем підготовки(за завданням викладача)	15
Змістовний модуль 7. Постанова дитячих номерів.			
Тема 17. Робота над постановкою для дітей.	Практичні заняття самостійна робота ,індивідуальні заняття	- вибір теми ,обґрунтування ідеї та підбір музичного супроводу; - робота над створенням лесики.	25
Тема 18. Постанова танцю для дітей.	Практичні заняття самостійна робота ,індивідуальні заняття	- робота над постановкою танцю	45
Модуль 4.			
Змістовний модуль 8. Монолог. Діалог.			
Тема 19. Монолог та діалог як форма хореографічного номеру.	Практичні заняття самостійна робота	Самостійне опрацювання теоретичних понять монолог-розповідь, монолог-роздум, монолог-опис, монолог-оцінка, монолог-сповідь. Діалог , як двосторонній обмін інформацією між двома людьми, чи істотами. Прочитання монологів та діалогів з драми Л.Українки «Лісова пісня».	10
Тема 20. Поняття конфлікту та ситуації у хореографічному монолозі та діалозі.	Практичні заняття самостійна робота	- побудова конфлікту за вимогами музичного матеріалу(творчі завдання) Створення навчальних етюдів на основі драми «Лісова пісня».	10
Змістовний модуль 9.Постановка монологу або діалогу.			
Тема 21. Постанова етюдів на основі віршованого твору.	Практичні заняття самостійна робота ,індивідуальні заняття	- вибір вірша та підбір відповідного музичного матеріалу ; - робота над вирішенням номеру; - підготовка лексичного матеріалу.	15
Тема 22. Створення розширеного хореографічного діалогу на основі літературного діалогу.	Практичні заняття самостійна робота ,індивідуальні	- підбір літературного діалогу; - підбір музики; - робота над лексикою; - робота над образом; - постановка діалогу;	15

	заняття	- практичний показ роботи.	
--	---------	----------------------------	--

3 рік навчання

Модуль 5	Форма заняття	завдання	Вага оцінки
Змістовний модуль 10. Танцювальна мініатюра.			
Тема 23. Специфіка постановки хореографічної мініатюри.	Практичні заняття самостійна робота	Мініатюра як невеликий хореографічний твір, де художній образ подано в максимально сконцентрованому часо-просторі. Самостійний перегляд хореографічних мініатюр. Леоніда Якобсона https://www.youtube.com/watch?v=d7aDczfsN1o .Аналіз мініатюр. Мініатюра «плакат» носить характер наочної агітації, пропаганди, інформації реклами.	15
Тема 24. Сюжетна та безсюжетна мініатюра.	Практичні заняття самостійна робота	Мініатюра-образ - безсюжетна драматургія. Створення образів до мініатюр на запропоновану музику. Мініатюра розповідь має сюжетну драматургію. Створення та написання сюжетів до мініатюри. Створення навчальних етюдів за завданням педагога.	15
Змістовний модуль 11. Постановка танцювальної мініатюри.			
Тема 25. Створення навчальних етюдів.	Практичні заняття самостійна робота ,індивідуальні заняття	- мініатюра плакат; - творчі завдання; - створення мініатюри .	25
Тема 26. Створення танцювальної мініатюри.	Практичні заняття самостійна робота індивідуальні заняття	Усі завдання студент виконує самостійно: вибір матеріалу, підбір музики, створення композиційного плану, вербальне обґрунтування теми та ідеї, пошук виразальних і зображальних засобів для втілення образів, практична постановка та відпрацювання номеру.	45
Модуль 6.			
Змістовний модуль 12. Сюжетний танець.			
Тема 27. Композиційна побудова сюжетного танцю.	Лекція практичне заняття , самостійна робота	Опрацювання теоретичних понять. Самостійне ознайомлення з книгою «100 балетних лібрето». Перегляд балету «Шахерезада» https://www.youtube.com/watch?v=37nWgmDkgSY . Написання лібрето.	10
Тема 28. Художній образ в хореографічному номері.	Практичне заняття , самостійна робота.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Самостійне опрацювання матеріалу: И.В.Смирнов «Искусство балетмейстера» частина VIII «Работа балетмейстера по созданию хореографического образа»; Р.Захаров «Сочинение танца» страницы педагогического	5

		опыта ст.31 «Образ в балетном спектакле».	
Тема 29. Метафора в хореографічному творі.	Практичне заняття , самостійна робота.	- створення етюдів з використанням метафори.	5
Змістовний модуль 13. Постановка сюжетного номеру.			
Тема 30. Підготовка до постановки сюжетного номеру.	Практичне заняття , самостійна робота ,індивідуальне заняття	- визначення теми та ідеї номеру; - підбір музичного матеріалу; - написання лібрето; - робота на лексиною ,малюнками та образами	10
Тема 31. Постановка сюжетного номеру.	Практичне заняття , самостійна робота, індивідуальне заняття	- постановка сюжетного номеру; - попередній практичний показ номеру.	20

4 рік навчання

Модуль 7.	Форма заняття	завдання	Вага оцінки
Змістовний модуль 14.Предметна режисура .			
Тема 32. Специфіка побудови танцю з предметом.	Практичні заняття , самостійна робота	- творчі завдання ; - створення етюдів з предметом як з допоміжним засобом.	10
Тема 33. Предмет як головна діюча особа. Створення етюдів.	Практичні заняття , самостійна робота	- творчі завдання; - створення етюдів з предметом як з головною діючою особою.	10
Змістовний модуль 15. Створення розширеного етюду.			
Тема 34. Підготовка матеріалу для постановки хореографічного номеру з предметом.	Практичні заняття , самостійна робота, індивідуальне заняття.	- вибір теми , ідеї - підбір музичного матеріалу; - створення композиційного плану; - робота з лексиною та малюнком	10
Тема 35. Постановка розширеного етюду з використанням предмету.	Практичні заняття , самостійна робота, індивідуальне заняття.	- постановка танцювального номеру; - презентація номеру; -попередній практичний показ.	20
Модуль 8.			
Змістовний модуль 16. Постановка окремих хореографічних етюдів об'єднаних єдиною темою.			
Тема 36. Постанова безсюжетних етюдів об'єднаних однією темою.	Практичні заняття , самостійна робота	-підбір музичного матеріалу ,що об'єднаний однією темою; -розробка композиційного плану; -робота над лексиною; -робота над образом	10

		-попередній практичний показ;	
Тема 37. Постановка етюдів дитячої тематики об'єднаних однією ідеєю.	Практичні заняття , самостійна робота	-підбір музичного матеріалу ,що об'єднаний однією темою; -розробка композиційного плану; -робота над лексикою; -робота над образами. -попередній практичний показ.	10
Змістовний модуль 17. Постановка хореографічного номеру на державний іспит.			
Тема 38. Робота балетмейстера по підготовці хореографічного номеру на вільну тему.	Практичні заняття , самостійна робота, індивідуальне заняття.	-вибір теми хореографічної постановки; -підбір музичного матеріалу; -написання композиційного плану; -робота над образами.	10
Тема 39. Постановка номеру на державний екзамен.	Практичні заняття , самостійна робота, індивідуальне заняття.	-створення експозиції та зав'язки номеру; - робота над розвитком танцювального номеру; -робота над розвитком конфлікту та кульмінацією; -робота над вирішенням конфлікту(розв'язкою) ; -робота над характерами та образами - попередній практичний показ номеру.	20

**Система оцінювання курсу
Шкала оцінювання: національна та ЕСТ8**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи),	для заліку
90 - 100	A	відмінно	Зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	B	задовільно	
50-59	E		
26-49	EX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	E	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Залік передбачає ,що підсумкова оцінка (у сто бальній шкалі) визначається як сума оцінок за поточний контроль.

Екзамен передбачає що підсумкова оцінка складається з суми балів за змістовні модулі(поточні)та екзамен у співвідношенні 50:50- де 50 балів студент отримує протягом

навчального семестру а інших 50 балів складається з практичної задачі хореографічної постановки , теоретичної частини і контролю за самостійну роботу.
Обов'язковою умовою допуску до екзамену є практична творча робота , яка відповідає завданням курсу. Оцінка базується на індивідуальному прогресі та досягненнях .

Політика курсу

Систематичне відвідування занять.

За пропущене заняття студент повинен пред'явити довідку ,або інший вагомий документ,в іншому випадку це впливатиме на семестровий контроль одне пропущене заняття -2(бали).

Наявність тренувальної форми. На початок заняття студент має бути переодягненим.

Очікую ставлення ,яке є придатним для навчання: бути відкритим , уважним, відповідальним та таким який інтегрує підказки , виправлення ,поради.

Дотримання академічної доброчесності передбачає надання достовірної інформації про результати власної творчої діяльності, відсутність в ній плагіату та авторського права.

Література:

- 1.Балет: єнциклопедія/под. ред..Ю.Н.григорович.- М.: Сов.єнциклопедия, 1981,- 623с.
- 2.Василенко К. Лексика українського народно-сценічного танцю,- К.,Мистецтво,1996.
- 3.Гаевский В. Дивертисмен: судьбы классического балета/ В.Гаевский .- М.,Искусство,1981.
- 4.Захаров Р.В.Искусство балетмейстера,- М.,Искусство,1967.
- 5.Захаров Р.В.Беседы о танце,- М.,Искусство,1953.
- 6.Захаров Р.В.Работа балетмейстера с исполнителями,-М.,Искусство,1970.
7. Захаров Р.В.Сочинение танца,-М.,Искусство 1989.
- 8.Єльшан Н.О.Образы танца, - М., Искусство,1970.
- 9.Кривохижа А.М. Гармонія танцю, - Кіровоград-2006.
- 10.Лопухов А.,Ширяєв А.,Бочаров А.Основы характерного танца,- Л.,Искусство,1939.
- 11.Никитин.В.Ю. Теория и практика формирования художественно-творческого мышления балетмейстера в современной хореографии: Монография/В.Ю.Никитин.-М.; МГУКИ.2005.
- 12.Самохвалова А.В.,Маркевич Л.А. Мистецтво балетмейстера,- Рівне видавець О.Зень 2012.
- 13.Смирнов И.О.Искусство балетмейстера, - М., Искусство, 1986.

Викладач_Кирильчук Н.П_